

‘Niemand vroeg: Hans, hoe is het nou met jou?’

HEYTHUYSEN

Hans Smulders (64) uit Heythuysen is weer ambteloos burger na tien maanden waarnemend burgemeester van Leudal te zijn geweest als vervanger van de zieke Arno Verhoeven. Waar andere vervangers doorgaans relaxed achterover leunend op de winkel passen, kreeg Smulders de ene ingewikkelde kwestie na het andere hoofdpijndossier op zijn bord. Zal hij altijd ‘die burgemeester van dat hek in Haelen’ blijven? Peter Hamans kijkt met hem terug op een roerige periode.

Over de ontvangst op dag één:

‘Gouverneur Bovens polste mij voor de post van waarnemer. ‘Er is in Leudal te veel onrust om de gemeente in handen van de locoburgemeester te laten’, zei hij. Op 7 mei 2012 ben ik begonnen. Nee, het was geen warme begroeting. Er stond geen comité van ontvangst klaar. De gemeentesecretaris liet me mijn werkkamer zien. Ik kreeg het passeerwoord van de computer en er werden dossiers op mijn bureau gelegd. ‘Morgen hebben we collegevergadering’. That’s it. Voor de rest kon ik het uitzoeken. Geen welkom, geen handen schudden, geen introductie bij het management, helemaal niets. Noch binnen noch buiten de deur was er sprake van enige kennismaking. Ze dachten natuurlijk: hij blijft maar twee maanden, laten we maar niet teveel tijd verspillen. Maar ik kom uit het bedrijfsleven en wist meteen hoe het zat. Daarom heb ik in de tweede collegevergadering maar gelijk een exposé gegeven over collegiaal bestuur en hoe dat in mijn ogen werkt. Dat zou ik zeker niet hebben gedaan als daar geen aanleiding voor was. Ja, op cruciale momenten heb ik me eenzaam gevoeld in het gemeentehuis. Collega’s gaven niet thuis op momenten dat het spannend werd en er knopen moesten worden doorgehakt. Dat heb ik als teleurstellend ervaren. Dat weten ze ook. Of je burgemeester kunt worden in de plaats waar je zelf woont? Waarom niet? We wonen nu twee jaar in Heythuysen. Ik heb me na mijn burgemeesterschap in Meijel bewust afzijdig gehouden van de politiek in mijn nieuwe woonplaats en de gang van zaken slechts op hoofdlijnen gevolgd.’

Over zijn ziekte en de periode erna:

‘In 2003 werd in mijn lichaam een tumor gevonden, dezelfde vorm van kanker die ook Lance Armstrong trof. De

Hans Smulders: “Voor collegiaal bestuur geef ik Leudal een zware onvoldoende, een 4”.

Foto: Peter Hamans

ziekte haalde mijn leven overhoop. De tumor kon worden verwijderd maar omdat geen verdere behandeling mogelijk was, moet ik blijvend onder behandeling blijven. In die tijd was ik een echte workaholic. Door die kanker liep ik ‘bam!’ tegen een muur op. Ik weet, het is een cliché maar je hebt zo’n ziekte blijkbaar nodig om in te zien dat het leven relatief is en dat het dagelijks bestaan nog veel meer waardevolle dingen biedt dan alleen maar werken. Ik heb die ziekteperiode als een soort melaatsheid ervaren, mensen gingen met me om alsof ik een besmettelijke ziekte had. Ik heb in die tijd verbinding met de natuur gezocht. De Peel werd zowel mijn toevluchtsoord als revalidatiecentrum en beantwoordde innerlijke vragen waarmee ik worstelde. Dat resulteerde jaren later in het fotoboek ‘De Groote Peel... en jezelf tegenkomen’. Ik ben er erg trots op en heb er veel complimenten voor gekregen. Een van de laatste dingen die ik deed als waarnemend burgemeester was een werkbezoek brengen aan het Toon Hermans-huis in Weert. Dat was best emotioneel, toen kwamen de herinneringen aan mijn ziekte weer naar boven. Het laat je nooit meer los.’

Over de affaire Ruiters-Barel in Haelen:

‘Ik vind het erg dat het zover is gekomen. Het is buitengewoon verdrietig wat die mensen allemaal is overkomen. Het gaat om vader, moeder en hun kind, zo iets gun je niemand. Overigens heb ik hen van meet af aan de toezegging gedaan dat ze het hek, mits conform de vergunning, als nog kunnen krijgen als ze dat graag willen. Het proces sleepte al jaren, ik kreeg het dossier pas in mei vorig jaar voor het eerst te lezen en sprong als het ware op een trein die al met volle vaart reed. Maar dat ontstaat me niet van mijn verantwoordelijkheid voor wat op die 21e juni in Haelen is gebeurd. Ik ben en blij verantwoordelijk voor de handhavingsacties. Er is ook in de media een beeld van mij geschapen dat geen recht doet aan de realiteit. Alsof ik niets zou hebben gedaan. Maar ik weet welke acties ik heb ondernomen, ook richting de betrokkenen. Ik was op dat moment de crisismanager. Maar toen het spannend werd, moest ik het weer in mijn eentje opknappen. Op basis van een eerder genomen collegebesluit moest ik de coördinerende portefeuille overnemen.

Tja, de enige wethouder die ik die dag even heb gezien was Paul Vogels. Voor de rest niemand. Ik heb ’s avonds om zeven uur ervoor gezorgd dat de ambtenaren, die bij de acties betrokken waren, werden opgevangen en te eten kregen. Ik heb persoonlijk gezorgd voor professionele hulpverlening en erop toegezien dat niemand van mijn personeel zich hieraan zou onttrekken. Wie voor mij zorgde? Niemand, ik had geen tijd om aan mezelf te denken. Achteraf was dat dom. Maar ik was zó teleurgesteld. Vanuit het college van B en W kwam geen enkele reactie, ook uit de gemeenteraad niet. Niemand die naar mij toe kwam en vroeg: ‘Hans, hoe is het nou met jou?’ Niemand. Ik vind dat collegiaal bestuur ook om een bepaalde vorm van solidariteit vraagt. Die heb ik echter niet ervaren. Maar ja, ik denk dat men bang was dat het tonen van welke vorm van belangstelling dan ook weer een partijpolitieke lading zou krijgen.’

Over de rol van de pers:

‘Ik vind dat de media in de kwestie Ruiters geen objectieve rol hebben gespeeld. Een simpel voorbeeld: de pers was

massaal aanwezig toen op de 21e juni de handhavingsactie in Haelen nog moest beginnen. Hoe kan dat? En er worden klakkeloos meningen verkondigd die niet blijken te kloppen. Ook hoor en wederhoor is vaak niet toegepast, terwijl dat toch tot de corebusiness van de journalistiek behoort. Bij mijn afscheid verscheen in de krant een analyse van mijn waarnemerschap. Ik heb toen naar de De Limburger gebeld met de vraag of ze misschien dachten dat ik van een andere planeet afkomstig was want ik herkende mij totaal niet in die tekst.’

Over de bestuurscultuur in Leudal:

‘Politici in Leudal moeten leren om mensen niet te beschadigen. Het lijkt soms wel alsof ze het erom doen, alsof het er gewoon bij hoort. En je zou toch zeggen: hier zitten volwassen mensen met elkaar om de tafel. Maar dat valt tegen. Er is in Leudal een politiek klimaat ontstaan waarin persoonlijke en politieke tegenstellingen belangrijker zijn dan het belang van de gemeente. Ik ben geen allemansvriend maar heb van begin af aan gezegd: jongens, luister, zolang ik hier waar-

neem wil ik er alles aan doen om die cultuur te veranderen en er een positieve draai aan geven. Mijn deur in het gemeentehuis staat altijd open, jullie kunnen elk moment van de dag binnenlopen, wees welkom. Laten we samen constructief aan de slag gaan. Maar er is nooit iemand bij mij op de kamer geweest. Nóóit! De fractievoorzitters zijn pas gekomen toen ik ze zelf persoonlijk uitnodigde en ze dus geen ‘nee’ konden zeggen. En twee maanden later draaien ze als een blad aan de boom en vertellen ze in de gemeenteraad iets heel anders dan eerder in het persoonlijk gesprek tegen mij. Dat is mij in Leudal bijzonder tegengevallen. Het is hier blijkbaar gebruikelijk dat sommige politici iets eerder melden bij de krant dan bij de burgemeester. Dan moest ik ’s ochtends in de krant lezen welke brief er die dag weer op mijn bureau zou liggen. Ja, de bestuurscultuur in Leudal is aan een stevige renovatie toe. Ik hoop dat burgemeester Verhoeven bereid is om af en toe met de vuist op tafel te slaan. Je vraagt me om een rapportcijfer voor collegiaal bestuur in Leudal? Ik geef een zware onvoldoende, een 4. Ik had bij mijn aantreden de illusie dat ik dossiers weer op de rails kon krijgen door te kiezen voor een brede benadering van de materie. In sommige gevallen is dit niet gelukt door de slechte onderlinge verhoudingen. Dat is jammer, want we spreken weliswaar over dossiers maar het gaat altijd over mensen. Maar in een omgeving waar nauwelijks sprake is van collegiaal bestuur is de last loodzwaar. Ik wilde deuren op een kier krijgen en dat is mij niet altijd gelukt. Helaas. Ik heb wel vertrouwen in het college dat er nu zit. Ik acht de wethouders in staat om van die 4 een dikke 6 te maken.’

Over zijn waarnemerschap:

‘Sinds ik hier waarnemer was, heeft gouverneur Bovens mij vier keer gebeld met de vraag of ik langer op mijn post wilde blijven. Ik begon op Heintje Davids te lijken. Telkens moest ik twee dagen voor mijn vertrek tegen het personeel zeggen dat ik langer bleef. Nee, er verschijnt geen boek met de titel ‘Gemeente Leudal... en jezelf tegenkomen’. Er zijn geen dingen waarvoor ik me achteraf schaam. Ik ben bezig geweest op een manier waarvan ik vond dat het goed was. Op een nette en beleefde manier. Het was zwaar, maar ook alleszins de moeite waard.’

Peter Hamans